

Motion till riksdagen 2007/08:So31

av Thomas Nihlén m.fl. (mp)
med anledning av prop. 2007/08:119

Alkoholfrågor med EG-rättslig anknytning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår den föreslagna ändringen i 3 kap. 9 § första stycket andra meningen alkohollagen.
2. Riksdagen beslutar att 4 kap. 2 § andra stycket 7 alkohollagen ska ges följande lydelse: ”av en enskild person som har fyllt 20 år i annat fall än som avses i 1–6 som försändelse under yrkesmässig befordran om införseln sker från ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och om dryckerna är avsedda för den enskildes eller dennes familjs personliga bruk. Vid sådan införsel som avses i andra stycket 7 får spritdrycker, vin eller starköl inte lämnas ut till någon som inte har fyllt 20 år. Den som lämnar ut varorna ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått föreskriven ålder.”
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Alkohollagsutredningen i sitt fortsatta utredningsarbete närmare ska titta på hur skattekontroll och ålderskontroll kan göras mer effektiv också i fall av privatimport samt vad som i motionen anförs om möjligheterna för tull och polis att kontrollera införsel för personligt bruk.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det inte ska vara tillåtet att lämna ut en alkoholförsändelse till en person som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel eller om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att olovligen tillhandahållas någon.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att beställning måste ske före transport för att 4 kap. 2 § andra stycket 7 alkohollagen ska vara tillämplig.
6. Riksdagen avslår den föreslagna ändringen i 4 kap. 11 b § alkohollagen.

Fel! Okänt namn på

Bakgrund

Efter de s.k. Rosengren- och Joustramålen står det klart att det svenska förbudet för privatpersoner att direktimportera alkoholdrycker för personligt bruk inte är förenligt med EG-rätten, men att den alkohol som förs in privat inte får säljas vidare och att svensk alkoholskatt ska betalas. Föreliggande proposition, som bygger på Alkohollagsutredningens förslag, avser att anpassa den svenska lagstiftningen till detta.

Anskaffande

Miljöpartiet delar den bedömning Statens folkhälsoinstitut gör i sitt remissyttrande över delbetänkande SOU 2007:113 när det gäller förändringen i 3 kap. 9 § första stycket andra meningen. Vi menar att regeringen genom denna följdändring gör begreppet ”anskaffa” otydligt. Avsikten, som vi förstår det, med denna proposition är inte att öppna för någon att för annans räkning i lagens mening anskaffa den avsedda varan. Avsikten är att möjliggöra för den som anskaffar varan för eget bruk att anlita en transportör för att utföra den i sammanhanget nödvändiga transporten. Genom den föreslagna förändringen i 3 kap. 9 § pekar man tydligt ut att det blir tillåtet att i just det fall där en transportör är inblandad även är tillåtet för denne att utföra själva anskaffandet. Detta öppnar för en oroväckande utveckling och var inte avsikten i de aktuella EG-domarna. Riksdagen bör därför avslå förslaget.

Oberoende mellanhand

Alkohollagsutredningen föreslog att 4 kap. 2 § andra stycket 7 skulle ändras så att det blir tillåtet att föra in alkohol genom yrkesmässig befordran. Regeringen går ännu längre och öppnar även för ”annan oberoende mellanhand”. Visserligen används begreppet ”oberoende mellanhand” i Rosengrendomen, men varken av EG-domstolens dom eller av kommissionens skriftväxling i målet framgår att något annat än införsel genom yrkesmässig befordran avsetts. Att regeringen ändå väljer att gå längre än vad domen rimligtvis kräver är olyckligt. Dels försvårar det upprätthållandet av ålderskontrollen, vilket tydliggörs av att regeringen i motsats till Alkohollagsutredningen inte föreslår något krav på transportören att kontrollera mottagarens ålder, dels blir tullens kontroll och skatteindrivningen om möjligt ännu svårare.

Vi föreslår därför att propositionens förslag till 4 kap. 2 § andra stycket 7 ersätts med utredningens förslag:

av en enskild person som har fyllt 20 år i annat fall än som avses i 1–6 som försändelse under yrkesmässig befordran om införseln sker från ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och om dryckerna är avsedda för den enskildes eller dennes familjs personliga bruk. Vid så-

Fel! Okänt namn på

dan införsel som avses i andra stycket 7 får spritdrycker, vin eller starköl inte lämnas ut till någon som inte har fyllt 20 år. Den som lämnar ut varorna ska förvisa sig om att mottagaren har uppnått föreskriven ålder.

Vi menar att regeringens förslag går längre än nödvändigt i anpassning till EU och anser att utredningen gör en relevant bedömning av hur långt Sverige måste anpassa sig.

Fortsatta utredningsbehov

EU:s syn på fri rörlighet för varor som den svenska alkoholpolitiken tvingas anpassas till utgör ett stort hot mot folkhälsan. Vi menar att arbetet med att utveckla de verktyg som finns för att försvara den restriktiva grundtanken i den svenska modellen måste fortsätta. Alkohollagsutredningen bör därför i sitt fortsatta utredningsarbete få till uppgift att titta på hur vi kan utveckla säkra och effektiva skatte- och ålderskontroller såväl för egenutförd privatinförsel som för den införsel som här avses.

Med en effektiv skattekontroll bör det ekonomiska utrymmet för vidareförsäljning bli så litet att den problematiken troligen minskar. Vi menar att det trots detta finns anledning att utredningen tittar på om det går att utveckla metoder för tull och polis att kontrollera om införseln i fråga verkligen avser personligt bruk. För att få en efterlevnad av dessa regler är vi inte främmande för att sanktionsnivåerna eventuellt måste skärpas. Även detta bör utredningen beakta.

Riksdagen bör ge regeringen till känna vad som här anförts beträffande fortsatta behov av utredning och åtgärder för att säkra folkhälsan på grund av nya införselmöjligheter.

Kontroll vid utlämning av varor

Den som yrkesmässigt befordrar försändelser som här avses utför en tjänst som sker under tydligt lagstiftade former. Vi ser svårigheter med att ålägga befordraren en skyldighet att kontrollera att förvärvaren av försändelsen fyllt 20 år vid förvärvstillfället, vilket lagen föreskriver. Däremot menar vi att lagen blir tandlös om inte befordraren åläggs att kontrollera och dokumentera den utförda kontrollen av ålderskravet på mottagaren av försändelsen.

Det bör ges regeringen till känna att former för ålderskontroll samt dokumentation av kontrollen måste följa denna lag om den ska kunna tillämpas.

Vår uppfattning är att det inte räcker med att befordraren kontrollerar ålder. Vi menar att den funktionen kan likställas med den som utförs på restauranger och vid Systembolagets försäljningsställen. Befordraren bör därför även vara skyldig att kontrollera att mottagaren inte är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel och att det inte finns särskild anledning anta att varan är avsedd att olovligen tillhandahållas någon (jfr 3 kap. 8 §

Fel! Okänt namn på

alkohollagen). På så vis kan risken för missbruk i bästa fall minska något. Även detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Förutsättningar för beställning

För att undvika att den möjlighet för införsel som öppnas med den föreslagna lagändringen inte ska ge oönskad effekt anser vi att det även är av betydelse att beställningen måste ske före transporten. Det får inte bli möjligt att en förvärvare kan utföra en beställning i en terminal för att sedan hämta ut varorna direkt ur ett lager som företaget redan har i landet. Om den nya möjligheten inte ska missbrukas är det av stor vikt att förvärvet har skett innan transporten utförs.

Hur detta ska säkerställas bör kunna undersökas inom ramen för Alkohollagsutredningens fortsatta arbete. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Alkoholreklam

I propositionen föreslås också ett borttagande av att det förbud som finns i alkohollagen mot att göra reklam för lättdrycker med samma varumärke som starkare drycker och som syftar till att det inte ska vara möjligt att göra smygreklam för starköl genom att använda reklam för lättöl av samma märke.

Visserligen har bestämmelsen minskat i betydelse då det numera är tillåtet att göra reklam för alkoholdrycker med en alkoholhalt upp till 15 % i tidningar och tidskrifter. I det sammanhanget kan det tyckas lite märkligt om det är okej med annonser för starköl men inte för lättöl. Däremot är det fortfarande inte tillåtet att göra reklam för alkoholdrycker i tv och radio, varför ett borttagande av förbudet mot ”smygreklam” skulle öppna dessa kanaler för reklam som indirekt kan uppmåna till alkoholkonsumtion. Detta vore olyckligt, och därför bör förslaget avslås och Alkohollagsutredningen ges i uppdrag att arbeta vidare med frågan om reglering av alkoholreklam.

Stockholm den 22 april 2008

Thomas Nihlén (mp)

Jan Lindholm (mp)

Gunvor G Ericson (mp)

Helena Leander (mp)